

**Міністерство освіти і науки України
Таврійський державний агротехнологічний університет
ім. Дмитра Моторного
Факультет економіки та бізнесу
Кафедра підприємництва торгівлі та біржової діяльності**

КЛИНЬКО ТЕТЯНА СЕРГІЇВНА

УДК 658.155.2

**«НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СПП ЛАНА» МИХАЙЛІВСЬКОГО РАЙОНУ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ»**

076 - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

**АВТОРЕФЕРАТ
дипломної роботи на одержання
освітньо-кваліфікаційного рівня магістра**

Мелітополь – 2020

Дипломна робота виконана у Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного Міністерства освіти і науки України.

Керівник: кандидат економічних наук, доцент
Завадських Ганна Миколаївна

Рецензент: головний бухгалтер ТОВ «СПП ЛАНА» Мельник О.В.

Захист відбудеться 26.02.20 о 9.00 на засіданні державної екзаменаційної комісії факультету економіки та бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасний стан функціонування аграрних підприємств характеризується нестабільністю і значним ступенем ризику господарювання в умовах мінливого зовнішнього середовища, що негативно позначається на показниках ефективності їх виробничо-господарської діяльності. Прибуток є важливою і головною рушійною силою економіки, основним спонукальним мотивом діяльності підприємців, певним гарантом прогресу соціально-економічної системи. Посилена увага до зростання прибутковості господарської діяльності аграрних підприємств в сучасних умовах пов'язана з необхідністю вирішення низки проблем для забезпечення розширеного відтворення виробництва на інноваційні основи, підвищення якісних параметрів конкурентоспроможності продукції, збільшення рівня заробітної плати працівників аграрної сфери, покращання соціальних умов проживання сільського населення України. Саме тому дослідження економічної сутності прибутковості та розробка і обґрунтування прикладних рекомендацій щодо забезпечення прибутковості діяльності сільськогосподарських підприємств є актуальним.

Теоретико-методологічні й практичні аспекти прибутковості знайшли відображення в працях таких вітчизняних та зарубіжних науковців та дослідників як В.Я. Амбросов, В.Г. Андрійчук, А.А. Буркова, В.Я. Месель-Веселяк, О.В. Приказюк, І.В. Прокопа, П.Т. Саблук, ДЖ.К. Ван Хорн та Є.Ф. Брігхем.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є оцінка динаміки й стану прибутковості ТОВ «СПП ЛАНА» та розробка і обґрунтування прикладних рекомендацій щодо забезпечення прибутковості господарської діяльності підприємства.

Відповідно до мети роботи нами було поставлено та вирішено наступні завдання:

- узагальнено теоретичні основи прибутковості підприємства;
- здійснено аналіз господарської діяльності підприємства;
- проаналізовано динаміку виробництва продукції в ТОВ «СПП ЛАНА»;
- проведено аналіз рівня та динаміки прибутковості та рентабельності виробництва продукції;
- досліджено показники фінансової стійкості підприємства;
- здійснено факторний аналіз прибутку від реалізації продукції;
- запропоновано і обґрунтовано напрями підвищення прибутковості господарської діяльності підприємства.

Об'єктом дипломної роботи є виробничо-господарська діяльність товариства з обмеженою відповідальністю «СПП ЛАНА» Михайлівського району Запорізької області.

Предметом дослідження є стан і динаміка прибутковості господарської діяльності «СПП ЛАНА» Михайлівського району Запорізької області.

Методи дослідження. В процесі дослідження були використані різноманітні методи, а саме: наукового узагальнення - при визначенні сутності

процесів та систематизації її складових; монографічний - при дослідженні економічної ефективності господарської діяльності ТОВ «СПП ЛАНА»; порівняння - при зіставленні показників у динаміці; графічний - при дослідженні динаміки і структури; факторний аналіз – при визначенні впливу окремих факторів на формування собівартості 1 ц. продукції та прибутку.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та впровадженні заходів з підвищення прибутковості підприємства.

Особистий внесок студента. Наукові результати, викладені в дипломній роботі, пропозиції та рекомендації є особистими розробками автора.

Апробація результатів дипломної роботи. Основні положення дипломної роботи апробовано у вигляді науково-дослідної роботи: «Шляхи і резерви підвищення прибутковості підприємства» Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-технічної конференції магістрантів та студентів Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, (м. Мелітополь, 18-22 листопада 2019 р.), – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – С.168.

Проектні пропозиції щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства прийняті до впровадження в діяльності ТОВ «СПП ЛАНА» Михайлівського району Запорізької області (довідка про впровадження).

Публікації. За темою дипломної роботи опубліковано 1 наукову статтю.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. У роботі представлено 47 таблиць, 17 рисунків. Список використаних джерел налічує 76 одиниць.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження.

У першому розділі «**Науково-теоретичні основи прибутковості підприємства**» – розглянуто сутність прибутку, його види, ознаки, функції та фактори впливу на прибутковість; розглянуто методiku оцінки прибутковості підприємства.

В умовах ринкових відносин подальша ефективність діяльності підприємства знаходиться у тісному взаємозв'язку із раціональним формуванням та розподілом отриманих в попередніх періодах результатів функціонування. Прибуток являє собою виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, та представляє собою різницю між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності.

Величина прибутку підприємства впливає на формування фінансових ресурсів підприємства, збільшення ринкової вартості підприємства, ефективність виробничої діяльності підприємства, економічний розвиток держави. Максимізація прибутку досягається у взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів забезпечення прибутковості.

У другому розділі – **«Дослідження прибутковості ТОВ «СПП ЛАНА» Михайлівського району Запорізької області»** здійснено аналіз господарської діяльності підприємства; проаналізовано динаміку виробництва продукції в ТОВ «СПП ЛАНА»; проаналізовано фінансові результати та склад прибутку підприємства; проведено аналіз рівня та динаміки прибутковості та показників рентабельності; досліджено показники фінансової стійкості підприємства; здійснено факторний аналіз прибутку від реалізації продукції.

Аналіз фінансових результатів підприємства, показав, що при збільшенні обсягу валового прибутку, рівень рентабельності виробничих витрат впродовж п'яти років знизився на 46,31%, що зумовлено зростанням собівартості реалізованої продукції. Величина чистого доходу від реалізації продукції та послуг в ТОВ «СПП ЛАНА» у звітному році в порівнянні з 2014 роком збільшилась в 2,5 рази (32 605,00 тис. грн.). Розмір валового прибутку впродовж останніх 5 років збільшився на 3 087 тис. грн., а маржинальний дохід – на 14207,72 тис. грн. Вартісна величина точки беззбитковості, розрахована за допомогою показника маржинального доходу у 2018 році становить 31011,73 тис. грн., що на 23117,12 тис. грн. більше ніж у 2014 році. Результати факторного аналізу прибутку від реалізації продукції вказують на те, що внаслідок збільшення собівартості реалізованої продукції, прибуток зменшився на 24618,6 тис. грн. За рахунок збільшення обсягів реалізації, величина прибутку збільшилась на 1551,10 тис. грн., а внаслідок підвищення цін реалізації, прибуток збільшився на 20312,41 тис. грн.

У третьому розділі – **«Напрями забезпечення прибутковості господарської діяльності підприємства»** запропоновано напрями підвищення прибутковості господарської діяльності ТОВ «СПП ЛАНА».

Ми пропонуємо реалізувати проект по впровадженню у виробництво міні-цеху по переробці зерна зернових культур на борошно. Розрахунки показали, що від реалізації борошна власного виробництва господарство отримає прибуток на суму 7 150,23 тис. грн., в розрахунку на 1 ц прибуток складе 572,0 грн. Рівень рентабельності запропонованого заходу складе 175,05 %.

З метою підвищення економічної ефективності галузі рослинництва ми пропонуємо ввести у сівозміну ТОВ «СПП ЛАНА» гарбуз на площі 200 га. сорту Валок. Повна вартість повного комплексу обладнання для механізації процесів доробки насіння гарбуза у готову товарну продукцію становить близько 3980,92 тис. грн. Для реалізації даного проекту, пропонуємо взяти кредит в банку на 1 рік під 21%. Розрахунки показали, що для забезпечення беззбиткового рівня виробництва продукції (насіння гарбуза), підприємство має реалізувати готову продукцію на суму не менше 4378,46 тис. грн. При таких обсягах, запас фінансової стійкості становитиме 88,41 % (а саме 6 242,07 тис. грн.). За умов сприятливої кон'юнктури ринку, при середній ціні реалізації 1 кг. насіння гарбуза 32,3 грн./кг, ТОВ отримає прибуток на суму 20,3 тис. грн. в розрахунках на 1 т. продукції. Рівень рентабельності запропонованого заходу складе 135,33 %.

Пропонуємо придбати та впровадити у господарській діяльності під час с-г операцій (сівби, обприскування, культивації, внесення добрив) систему паралельного водіння Trimble EZ-Guide 250. Вартість обладнання становить 35,7 тис. грн. Для його придбання пропонуємо взяти кредит на 1 рік під 21%. Ми виконали розрахунок показників ефективності застосування автоматичної системи водіння при вирощуванні озимої пшениці. Проект є економічно вигідним, оскільки після його впровадження виробнича та повна собівартості виробництва пшениці озимої скоротяться на 164,10 тис. грн. та 1339,10 тис. грн. відповідно. Відповідно, при сталій ціні реалізації підприємство отримує прибуток у розмірі 1339,1 тис. грн. Рівень рентабельності складе 50,8%.

Створення відділу з комплексної системи управління якістю продукції в ТОВ «СПП ЛАНА» сприятиме удосконаленню системи управління підприємства та підвищенню економічної ефективності господарської діяльності. При впровадженні відділу з комплексної системи управління якістю продукції і ефективним використанням ресурсів (КСУЯП і ЕВР) при вирощуванні озимої пшениці внаслідок збільшення виручки від реалізації на 1980,40 тис. грн. (ціна реалізації 1 ц зерна зростає на 63,5 грн./ц.) підприємство отримає прибуток на суму 3710,88 тис. грн., що на 1722,98 тис. грн. більше ніж у 2018 році. Рівень рентабельності зростає на 20,4% і становитиме 45,6%.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі узагальнено науково-теоретичні основи прибутковості підприємства; здійснено аналіз господарської діяльності підприємства; проаналізовано фінансові результати та склад прибутку підприємства; проведено аналіз динаміки прибутковості та показників рентабельності; здійснено факторний аналіз прибутку від реалізації продукції; запропоновано та обгрунтовано напрями підвищення прибутковості господарської діяльності ТОВ «СПП ЛАНА».

Впродовж аналізованого періоду в ТОВ «СПП ЛАНА» спостерігається тенденція до збільшення вартості валової продукції в постійних цінах 2010 року. Проведений аналіз фінансових результатів підприємства вказує на збільшення обсягу валового прибутку підприємства при одночасному зниженні рівня рентабельності виробничих витрат (46,31% за 5 років). Динаміка коефіцієнту окупності чистого доходу характеризується тенденцією до зростання. Чистий дохід від реалізації продукції та послуг в ТОВ «СПП ЛАНА» у 2018 році в порівнянні з 2014 роком збільшився на 32 605,00 тис. грн. Розмір валового прибутку впродовж останніх 5 років збільшився на 3 087 тис. грн., а маржинальний дохід – на 14207,72 тис. грн. Внаслідок збільшення собівартості реалізованої продукції, прибуток зменшився на 24618,6 тис. грн. За рахунок збільшення обсягів реалізації, величина прибутку збільшилась на 1551,10 тис. грн., а внаслідок підвищення цін реалізації, прибуток збільшився на 20312,41 тис. грн.

На основі проведеного аналізу з метою підвищення прибутковості господарської діяльності ТОВ «СПП ЛАНА» нами запропоновано наступні заходи:

1. Впровадження міні-цеху з виробництва борошна.
2. Введення у сівозміну гарбуза.
3. Впровадження навігаційної системи паралельного водіння.
4. Створення відділу з комплексної системи управління якістю продукції і ефективним використанням ресурсів (КСУЯП і ЕВР).

Внаслідок впровадження цеху з виробництва борошна та його реалізації господарство отримає прибуток на суму 7 150,23 тис. грн., в розрахунку на 1 ц прибуток складе 572,0 грн. Рівень рентабельності запропонованого заходу складе 175,05 %. Введення у сівозміну гарбуза, придбання комплексу обладнання для механізації процесів доробки насіння гарбуза та його реалізація дозволить підприємству отримати прибуток на суму 20,3 тис. грн. в розрахунках на 1т. готової продукції. Рівень рентабельності запропонованого заходу складе 135,33 %. Придбання і впровадження навігаційної системи паралельного водіння Trimble EZ-Guide 250 дасть можливість підприємству навіть за рівня ціни реалізації зерна озимої пшениці 2018 року отримати прибуток у розмірі 1339,1 тис. грн. Рівень рентабельності складе 50,8%. Створення відділу з комплексної системи управління якістю продукції і ефективним використанням ресурсів (КСУЯП і ЕВР) дозволить підвищити якість продукції, оптимізувати використання виробничих ресурсів та підвищити економічну ефективність господарської діяльності. Так, при вирощуванні озимої пшениці внаслідок збільшення виручки від реалізації на 1980,40 тис. грн. (ціна реалізації 1 ц зерна зросте на 63,5 грн./ц.) підприємство отримає прибуток на суму 3710,88 тис. грн., що на 1722,98 тис. грн. більше ніж у 2018 році. Рівень рентабельності зросте на 20,4% і становитиме 45,6%.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1.Клинько Т. С. Шляхи і резерви підвищення прибутковості підприємства / Т. С. Клинько // Факультет економіки та бізнесу: всеукраїнська науково-технічна конференція, збірник тез доповідей. – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – С.168.

АНОТАЦІЯ

Клинько Т. С. «Напрями забезпечення прибутковості господарської діяльності ТОВ «СПП ЛАНА» Михайлівського району Запорізької області». - Рукопис

Дипломна робота на одержання освітньо-кваліфікаційного рівня магістра зі спеціальності 076 - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. –

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, 2020 рік.

У дипломній роботі узагальнено науково-теоретичні основи прибутковості підприємства; здійснено аналіз рівня та динаміки прибутковості та показників рентабельності; досліджено показники фінансової стійкості підприємства; обґрунтовано напрями підвищення прибутковості господарської діяльності підприємства. Здійснено аналіз господарської діяльності підприємства; проаналізовано динаміку виробництва продукції; досліджено динаміку та структуру собівартості продукції; проаналізовано фінансові результати та склад прибутку підприємства; досліджено показники фінансової стійкості підприємства; здійснено факторний аналіз прибутку від реалізації продукції.

Запропоновано напрями підвищення прибутковості господарської діяльності підприємства. Обґрунтовано доцільність впровадження міні-цеху з виробництва борошна, введення у сівозміну гарбуза, впровадження навігаційної системи паралельного водіння під час сільськогосподарських операцій, створення відділу з комплексної системи управління якістю продукції і ефективним використанням ресурсів.

Ключові слова: прибуток, дохід, рівень рентабельності, витрати, господарська діяльність, конкурентоспроможність

ABSTRACT

Klinko T.S. «Directions of ensuring profitability of economic activity of LLC «SPP LANA «of Mykhailivsky district of Zaporizhzhya region». - Manuscript

Thesis for obtaining the master's qualification level in the specialty 076 - Entrepreneurship, trade and exchange activities. - Dmitry Motorny Tavrida State Agrotechnological University, Melitopol, 2020.

The thesis generalizes the scientific and theoretical foundations of the profitability of the enterprise; the level and dynamics of profitability and profitability indicators were analyzed; indicators of financial stability of the enterprise are investigated; directions of increase of profitability of economic activity of the enterprise are substantiated. The analysis of the economic activity of the enterprise; dynamics of production production is analyzed; dynamics and structure of cost of production are investigated; financial results and profit structure of the enterprise are analyzed; indicators of financial stability of the enterprise are investigated; factor analysis of profit from sales of products.

The directions of increase of profitability of economic activity of the enterprise are offered. The expediency of introducing a mini-workshop for flour production, introduction of pumpkin rotation, introduction of a parallel driving navigation system during agricultural operations, creation of a department for a comprehensive system of product quality management and efficient use of resources are substantiated.

Keywords: profit, income, level of profitability, costs, economic activity, competitiveness